

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.I.20.500/2019/6.

A felperesek:

I.rendű felperes neve (címe)

II.rendű felperes neve (címe)

Az I-II. rendű felperesek meghatalmazott képviselője:

Dr. Kiss D. Csaba

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott képviselője:

Dr. Óvári Judit ügyvéd

A per tárgya:

Szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék 11.P.21.996/2017/6.

A fellebbezést benyújtó fél:

Alperes

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A keresetet elutasítja.

Az alperes elsőfokú perköltség és eljárási illeték fizetésére kötelezését mellőzi, és kötelezi az I. és a II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 154 838 (százötvennégyezer-nyolcszázharmincnyolc) Ft első- és másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 36 000 (harminchatezer) Ft elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A peres felek 2009. szeptember 25-én jelzálogjoggal biztosított CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással.

[2] A kölcsönszerződés - alperes által általános szerződési feltételként meghatározott - I.4. pontja szerint: „A felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb

tartozás mértékére a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

- [3] Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, melynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.
- [4] Felek/adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozás mértékét, a fent hivatkozott tényeket, adatokat, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adósok banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják”.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperesek keresetükben a kölcsönszerződés 1.4. pontjába foglalt általános szerződési feltétel érvénytelenségének a megállapítását kérték. Keresetük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 209/A. § (2) bekezdését, valamint a 18/1999. Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontját jelölték meg. Jogi érvelésük szerint a támadott szerződési kikötés tisztességtelen, mivel annak alapján az alperes jogosult egyoldalúan meghatározni, hogy a vele szerződő fél (jelen esetben a felperesek) teljesítése szerződésszerű-e, emellett a fogyasztó, azaz az ő hátrányukra fordítja meg a bizonyítási terhet, mivel az alperes a saját nyilvántartásai alapján meghatározott összegű követeléséről közjegyzői okiratot állíttathat ki, annak alapján végrehajtást kezdeményezhet ellenük, és ez esetben nekik kell bizonyítaniuk az alperessel, mint végrehajtást kérővel szemben indított perben, hogy a követelés érvényesen nem jött létre, illetve, hogy az részben, vagy egészben megszűnt, míg e kikötés nélkül az alperest terhelne követelése pontos összegének a bizonyítása.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint önmagában a tartozás összegének kimutatása, igazolása nem tekinthető a szerződés egyoldalú értelmezésének, vagy a szerződésszegés egyoldalú megállapításának. Hangsúlyozta, a közvetlen bírósági végrehajtás elrendelése, és ezzel a bizonyítási teher megfordulása nem a perbeli szerződési feltételen alapszik, hiszen e kikötés hiányában is indíthatna a saját kimutatása alapján közvetlenül végrehajtási eljárást a felperesekkel szemben, akik tartozásuk összegét egy általuk indítandó végrehajtás korlátozási/megszüntetési perben vitathatnák azzal, hogy e perben őket terhelne a bizonyítás.

Az elsőfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés 1.4. pontjának a kereset tárgyát képező rendelkezése érvénytelen, s kötelezte az alperest a felperesek perköltségének, valamint a feljegyzett eljárási illetéknek a megfizetésére.
- [8] Határozatának indokolása szerint a perbeli szerződési feltétel a szerződéskötéskor, a kölcsön folyósítása előtt a felperesek által tett tartozáselismerésnek minősül, amely mind a bizonyítási teher, mind a felmondás jogszerűségének vitathatósága szempontjából a fogyasztó felpereseket indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza. Kiemelte, az alperes könyvei és bizonylatai alapján kiállított ténytanúsítvány alapján meginduló közvetlen bírósági végrehajtás esetén az adósok ugyan élhetnek jogorvoslattal, de őket terheli annak bizonyítása, hogy a hitelező, mint végrehajtást kérő által követelt összeggel nem tartoznak, ha viszont a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal

történő ellátása nem az adósok elismerésén alapul, a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perben a végrehajtást kérőt terheli annak bizonyítása, hogy a felmondás megtörtént, az jogszerű volt, és neki kell igazolnia a tartozás összegét is. Mindezek alapján egyetértett a felperesekkel abban, hogy a perbeli kikötés következtében a bizonyítási teher megfordul, és ezért a szerződés I.4 pontja a Krm. 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján tisztességtelen.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

- [9] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezését fenntartva kiemelte, a ténytanúsítvány kizárólag a bank közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát tartalmazza, amely nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Érvelése szerint a felpereseket változatlanul megilleti annak joga, hogy a tartozásösszegezését és ezzel egyidejűleg a felmondás jogszerűségét erre irányuló perben vitassák.
- [10] A felperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az ítélet táblájának döntésének indokai

- [11] Az ítélet táblája a fellebbezési eljárás lefolytatását felfüggesztette az Európai Unió Bírósága (EUB) előtt - a 93/13 EGK Irányelvnek a jelen per tárgyát képező általános szerződési feltétellel megegyező szerződési kikötés tisztességtelensége megítélésével kapcsolatos értelmezése tárgyában - C-34/18 szám alatt indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, majd az EUB ítéletének meghozatalát követően elrendelte az eljárás folytatását.
- [12] A folytatódó eljárásban a felperes és a II. rendű alperesek nem tettek nyilatkozatot, az I. rendű alperes a korábbi álláspontját az EUB ítéletének ismeretében is fenntartotta.
- [13] A fellebbezés alapos.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően hozott határozatában az EUB - értelmezve a 93/13 EGK Irányelv Melléklete 1. pontjának m) és q) alpontját - a nemzeti bíróság hatáskörébe utalta annak eldöntését, hogy a támadott szerződési kikötés az Irányelv e pontjaiban megjelölt szerződési kikötések körébe tartozik-e.
- [15] A Kúria több eseti döntésben - köztük az EBH2018. G.1. szám alatt közzétett elvi határozatában - megállapította, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem, így az ilyen szerződéses rendelkezés nem minősül a Krm. 1. § (1) bekezdése j) pontja szerinti tisztességtelen kikötésnek.
- [16] A Krm. 1. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül az a szerződési feltétel, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja. A perbeli szerződési feltétel azonban ilyen tartalmú egyoldalú jogosultságot nem biztosít az alperesnek, az I.4. pontnak az a rendelkezése, amely szerint a felperesek a kölcsönszerződés alapján fennálló tartozásuk összegével, egyéb adataival kapcsolatban az alperes nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, nem jelenti azt, hogy valamely szerződési feltételt az alperes egyoldalúan értelmezhetne.
- [17] Téves a felpereseknek az az álláspontja is, hogy a szerződés I.4. pontja a Krm. 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tisztességtelen feltételnek minősülne, azaz kizárólagosan az alperest jogosítaná fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A vitatott szerződési rendelkezés ugyanis nem zárja el a felpereseket attól, hogy vitassák az alperes nyilvántartásaiban kimutatott tartozásuk összegét, illetve az alperes elszámolásának a helyességét. Egyrészt ugyanis a hitelintézetekről és a

pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 206. § (1) bekezdése előírta a pénzügyi intézet számára, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleknek, amely kimutatással szemben a fogyasztó a Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében kifogással élhetett. Másrészt nincs akadálya annak, hogy a felek a szerződésből eredő jogvitájukban - ideértve a pénzügyi intézet elszámolásának a helyességét és a szerződés esetleges felmondásának jogszerűségét is - a bíróság döntését kérjék.

[18] Mindezekre tekintettel az ítélet tábla - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - a felperesek által megjelölt okok egyike alapján sem találta megállapíthatónak a perbeli általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

[19] A pereszes felpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes első- és másodfokú eljárással kapcsolatos - ügyvédi munkadíjból és a megfizetett fellebbezési illetékből álló - perkieltségének a viselésére azzal, hogy az alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj összegét az elsőfokú eljáráshoz kapcsolódóan - négy munkaórát számítva - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapította meg, míg a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat a csatolt megbízási szerződésben foglaltak szerint határozta meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján.

[20] A felperesek személyes költségmentességére figyelemmel rendelkezett úgy a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján, hogy a feljegyzett kereseti illeték az állam terhéen marad.

Szeged, 2020. január 28.

Dr. Szeghő Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bálint Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
táblabíró